

Dom-predikan, hållen i
Göteborgs domkyrka,
onsdagen d. 27 febr. 1793,
af L...

Linderot, Lars

1700-1829 Nbd Br. 1750-1799

Wahlström
Seal
Stock
(1750-1799)

Dom = Predikan,

hållen i Göteborgs Domkyrka,

Onsdagen d. 27 Febr. 1793,

af

Lars Linderot.

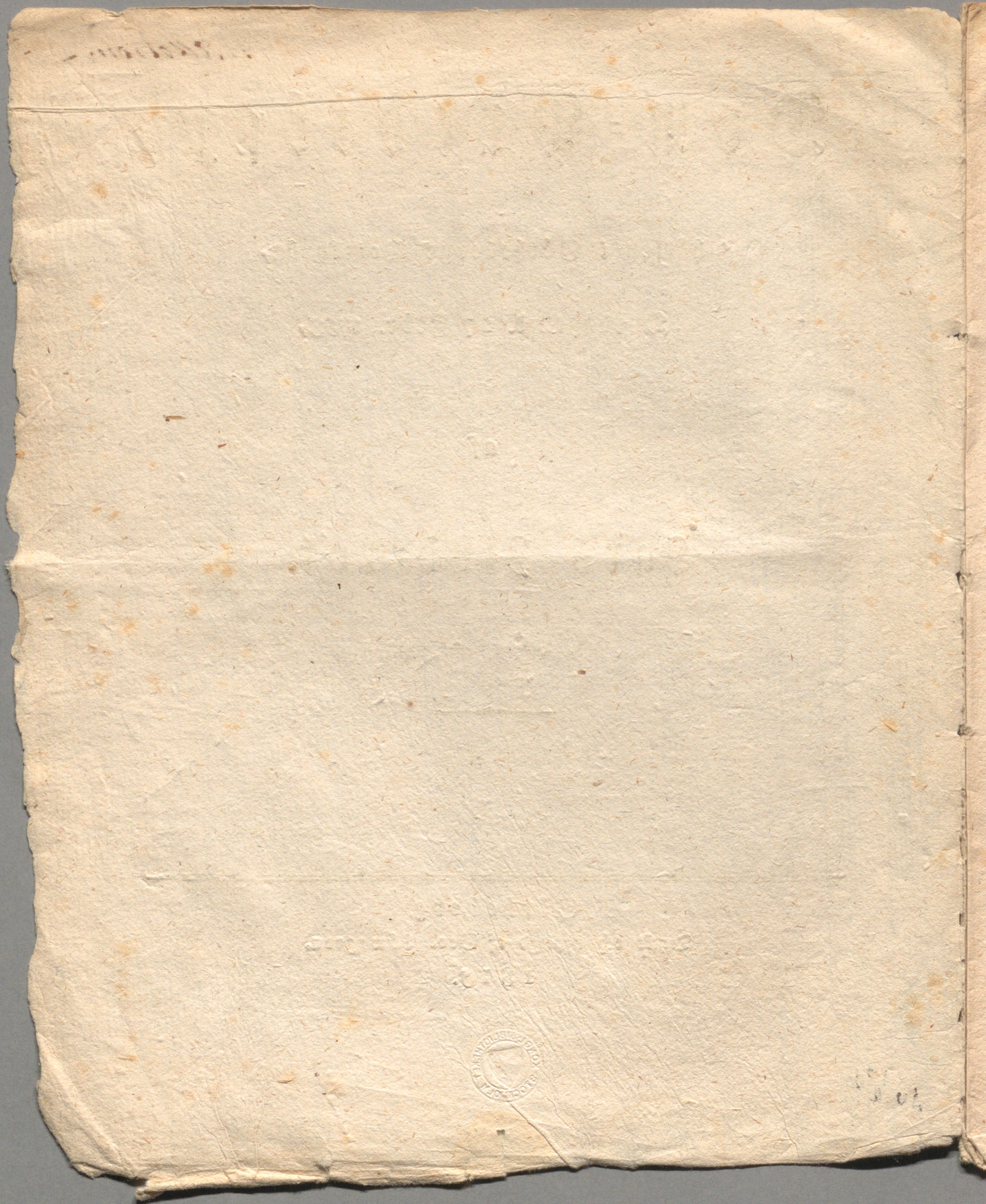
Göteborg.

Tryckt och upplagd af Geo. Edwegren.

1815.

Av 16/2

Du, som högt i höjden bor,
Se här neder på mig arma,
Hör jag ropar, dig förbarma!

Vot. Sw. K. Psalm. N:o 82: 1, 2.

§.

F ö r b e r e d e l s e.

Jag hafwer sett mins folks jemmer uti Egypten, och jag hafwer hört theras rop öfwer them, som drifwa them; jag hafwer förnunnit theras wedermöda, och är nederstigen till att frelsa them utur the Egyptiers wäld. (2 Mos. B. 3: 7, 8.)

Den wrånga Naturen, som alltid haft wana att swärta Guds hjerta, will wansligen påstå, att allt Guds förhållande i gamla förbundet smakat af mera lagwulet sinne, än hwad han i nya testamentet allestädes röjer. Men utom andra skäl, ur hwilka denna mörka tanka utan möda bestrides, kunna sagda Guds ord, som just i tjocka gamla förbundstiden blifwit talade, till wedertläggande häras vara alldeles tillräcklige. De äro talade till Moses, som den gången i en ödemark waktade får, men bles sedermera en af de makalösaste Guds representanter i de dagar. Andra Gudomspersonen, som denna gången wisade sig i en antånd, men icke uppbrinnande buske, har self talt dem. Guds tryckta Folks suckar på hednisk ort under despotisk Öfwerhets wäldswerkan, hafwa kommit i åtanke på högsta ort, och deras frelsning war satt under himmelsk öfwerläggning. Utslaget wid den ewige råttfärdighetens domstol bles det, att ofet skulle lystas af Israelitiska menighetens arlar, och Herrans fattiga folk ryckas den Egyptiska omildheten ur armarna. Sådan war öfwerläggningen; sådant war utslaget, och sådan bles ock verkställigheten. Den oransenlige Moses skulle nyttjas till detta högwigtiga ärende: Guds ewiga Son sigger i denna affigt i menskelig gestalt ned i en buske för att tala wid Moses. Och hör nu kärlekens språk från Gud wide i gamla testamentets skymning; hör att det

är samma kärlek, som talar ur brinnande buskar, och på Bethlehems fält, på Guds berg Horeb, och på Guds berg Golgatha, till wallhjonet Moses, och till Maria Magdalena i Sinai ödemark, och på Frelsarens kors, i gamla testamentets mörker, och i nya testamentets ljus. Hör, att det icke är hårdhet som talar på ena stället, och omhet, som förer ordet på andra stället; hör, att det talas ur samma medtagande kärleks ton på alla ställen; allestädes går det ut på till att se på folks jemmer, höra deras rop, förnimma deras wedermödo, och nederstiga till att frelsa, ty sådant war ju den ewiga kärlekens tungomål på Hjelwa Horeb: Jag hafwer sett mins folks jemmer uti Egypten — — wäld.

§. 2.

Om borgerliga samhället hos oss, hwad borgerlig förtryckelse angår, kan sägas wara hwad Egypten war för Israeliterna; om Pharaos grymma karakter ännu skulle kunna igenträffas i besällande personers misbrukade myndighet; om Guds folk på denna ort skulle sucka under något förtryck, som gick nära intill Egyptiska hårdheterna, om här skulle finnas förtrygde wedborgare, som sucka öfwer sina prejare, förfördelade samfundslennar, som klaga öfwer sina öfvrätter, eller hårdt handterade wårnlöse, som i sin beträngde belägenhet quilla så starkt, att andakt af deras bönen, allt upp i himlen höres, ej annorlunda än de genomträngande Israelitiska klageropen; derom tala Wedborgares erfarenhet med bästa styrka, och derom predika de styrande Embetsmäns samweten så gällande och med så hög röst, att den ogudligaste orättwisa ej mågtar tygta dem. Men så mycket är wist, att samma öga, som såg Guds Israelitiska folks jemmer uti Egypten, samma öga ser Guds Nordiska folks jemmer i Sverige; samma öra, som hörde Israeliternas rop öfwer dem som drefwo dem, samma grannhörda öra hörer mycket noga Götteborgska Wedborgarnes rop, om någon emot samwete plågar dem; samma det ömma Frelsareshjerta, som förnam Israels wedermödo, samma detta ömma hjertat förnimmer ännu sitt folks wedermöda bland oss; samma den werksamma kärleken, som steg ned ur himmelen i en buske för att samtala med Moses om sitt egendomsfolks förlofning, jemt upp samma kärlek lågar ännu i Jesu hjerta, och han skall wist, när tid kommer, stiga ned och frelsa både den suckande Christendomen och den suckande Medborgerligheten utur de Egyptiers wäld. Det är med dessa allvarsamma påminnelser som jag börjar en predikan, hwilken hålles serdeles till de Embetsmäns kraftiga wäckning, som beklåda det ansvarfulla Domarembetet, till skygd och förswar för Guds köpta folk i denna staden. Guds klarhyta ögon, för hwilka allt, till och med det dolda (Pred. B. 12: 14.) står i ljusa dagen (Ebr. 4: 13.) hafwa solt

dem upp i bänkarne i denna Kyrka, och dessa samma ögon skola med nogaste granskning ledsaga dem uppå deras Embetsrum, då sessionerne för detta år öppnas. Olycklig den Embetsman, som ej vågar låta se sig af dessa starka ögon, men må guldigt lycklig den, som vågar komma när detta huset, att hans gerningar skola wara uppenbara (Joh. 3: 21.) Amen. Fader vår som äst i himlom: m. m.

§. 3.

Text: Gal. Pred. B. 4: 1. Jag wände mig om, och såg på alla them, som orätt lida under solene: och så, ther woro theras tårar, som orätt lida, och hade ingen tröstare, och the som orätt gjorde, woro allt för mäktige, så att de ingen tröstare få kinde.

§. 4.

Men Herren säger jag märker det wäl (Sw. Kyrko-Ps. No 32: 4 v.) Detta är en pågående anmärkning i vår Sw. Kyrko-Psalmbok om den allswäldige Gudens förhållande i himmelen wid allt hwad som händer och tilldrager sig på jorden. Den oblyga fritänkaren, den wilda Gudsförsmädaren, den fräcke mennisko-förtryckaren, kort sagdt, den i djup sömn liggande syndaren, må säga så mycket han will: ingen ser of; Gud är en liklös åskådare af händelserna på jordklotet. Så säger du; men Herren säger: jag märker det wäl.

§. 5.

Och denna Guds utsaga, hållen mot texten, förberedelsespråket och närvarande tillfälle, öppnar mig genast anledning att, i Herrans Jesu namn, på denna stunden föreställa:

Ett wäckningsord för dem som göra orätt, och ett muntringsord för dem som lida orätt wid werldsliga Domstolar, nemligen: Herren säger: Jag märker det wäl. Detta skall bli ett wäckningsord för dem som göra orätt, och ett muntringsord för dem som lida orätt wid werldsliga Domstolar.

Vat. Sw. Kyrko-Ps. B. No 90: 3, 4.

§. 6.

A f h a n d l i n g.

Det är i Christendomen en gammal praktisk sanning, att den helige Ande, som är rätta utläggaren af skrifterna, har alltid haft wana att ur det rika förråds-huset, Guds ord, taga något wist ord, som han besynnerligen lägger på hwar

syndares hjerta. Bibeln är widlyftig och Psalmboken stor. Här äro, hwar man ser sig om, tillräckliga wäckelse-naglar (Pred. B. 12: 11.) att slå in i de hårda hjertan, och lifsa tillräcklige uppmuntrings-naglar, att insätta i de nedslagne hjertan.

Jag predikar i dag synnerligast för det folk, som wid werldsliga Domstolar kunna komma i fråga. *Ack!* att detta lilla ur Psalmboken tagna ordet: *Men Herren säger: jag märker thet wäl, kunde i Guds Andas händer blifwa, hwad jag så innerligen önskar, det skulle blifwa.* *Ack!* om det kunde blifwa ett wäckningsord för dem som göra orätt! *ack!* om det kunde blifwa ett muntringsord för dem som lida orätt wid werdsliga Domstolar. Helige Ande, Herre god! man håller både Dompredikningar och andra predikningar förgäfwes, om du icke will wara i Kyrkan och wälsigna predikningarne. Helige Ande du Ordets tolf, du Guds talemän, du Kristens förklarare, du werldens bestraffare, du hårdaste samweten wäckare; kom helige Ande i Götteborgs Domkyrka och låt detta ordet: *Herren säger: jag märker det wäl, nu allra först bli ett wäckningsord för dem, som göra orätt wid werdsliga Domstolar!* Och i det förståndet måge wi nu betrakta det i Predikans

Första Del.

Salomo, som förmodligen på höga ålderdomen författat den boken, ur hwilken jag tagit texten i dag, Salomo, denne store werlds- och menniskofönnaren, han sitter nu på gamla dar, och gör sina grundliga anmärkningar öfwer allt hwad han i minnet möjligen kunde återtaga af händelserna under sin lifstid. Jag predikare, Konung i Jerusalem, säger han, jag har under min eländes tid mångahanda försökt, och allahanda öfwerfarit, jag har mycket beshynerligt sett, mycket förunderligt hört, och tusentals saker erfarit, både hos mig sjelf och andra. Bland allt annat, som jag synnerligast under min regeringstid hade tillfälle till att se: *Si wände jag mig, och såg på alla dem, som orätt lida under solene, och blott desse woro en ofantelig skara, ty jag fick se strömmar af tårar utgjutas af menniskor, som orätt ledo, och ingen afforkade tårarne af deras ögon, de hade ingen tröstare, ty de, som orätt gjorde, woro allt för mäktige, så att de ingen tröstare så kunde.* Sådant såg Salomo på sin tid, och mån det skall vara knarrighet? mån det skal hetta gråltalighet? mån det är frugter af tjockblodig komplexion? mån det bör skyllas på underlighet och enwighet i karaktären? mån det är swagt och bespottelse wärde? eller mån det ej snarare är en wälsförtjent bestraffning, om man i Jesu minn påstår, att Salomos syn, är icke eller nu öfynlig, utan att man ännu

råkar i selska Christenheten dem, som orätt göra wid werldsliga Domstolar? Gud och vår Herres Jesu Christi Fader wet, att de finnas: låt mig nu först beskrifwa dem, och sedan läsa upp wäckningsordet för dem.

§. 8.

Låt mig nu först beskrifwa dem. Rätteligen sagdt, så borde man slipa att nämna den ohnggeligheten i Christenheten: göra orätt wid werldsliga Domstolar. Ty som Domaresäten och Rättegångskamrar på jorden afbildar det stora Domaresätet och Rättegångskammaren i himmelen: som jordflotets Domare afbildar den högste alla människors Domare, som rättwist dömmar, och de trogna ej glömmar; som deras Domstol afbildar den store stolen, på hwilken den Gamle siter, en stol, alltsammans af eldslåga, och hwars själ brinner af eld (Dan. 7: 9.); som bisittarne wid jordiska Rätter afbildar den stora Ehoren af ljusaste Anglar, som omgifwa Herrans höga och härliga stol (Esa. 6: 1.) och swara ett Majestätiskt ja; det är rätt Herre (Up. B. 15: 3.) till alla Guds domar; som Protokoller och Rättegångshandlingar afbildar de noggranna böcker, som allwetenheten håller öfwer människors dolda företag; som Advokaterne wid jordens Domstolen afbildar den store Advokaten och wältalige talemannen (1 Joh. 2: 1.) för syndares sak, den stösta Frelseren o. s. w. så sätter den den nedrigaste stäck på de hederlige Domare, som kunna göra orätt wid werldsliga Domstolar. Och likwäl finnas sådane odrägelige jordens bördor, sådane Christenhets skamfläckar; sådane samhällets misfoster; sådane landets tyngder; sådane misantropor och människofrätare, som orätt göra wid werldsliga Domstolar: de finnas i sådan mängd i Salomos tid, så att de gråtande medbotgarne kunde ingen tröstare få, ty de som orätt gjorde, woro allt för mågtige, så att de ingen tröstare fäst kunde. Och den känner werlden allt för litet, den är öfwerdrifwet partiff och fördomsfull, den är blind och will vara det, som icke ännu kan wända sig om och se dem, som orätt göra under solene.

§. 9.

Nå, låt oss gå detta folket närmare, och se dem under ansigtet: hurudane äro de? hurudane äro Domarne? hurudane Advokaterne? hurudane Parterne? hurudane Wittnena? hurudane Jiskalerne, eller andra Stadens Uppsynningsmän? när de orätt göra under Solene? Jo, hör hans korta beskrifning. En Domare som orätt gör, han är öfwer sin undfångna magt och myndighet obegripeligen högmodig och inbillig; han känner sig icke för det han är; icke för stoft och

affa (1 Mos. 8. 18: 27.) icke för en mal och en mast (Job. 8. 25: 6, 7.) icke
 för ett flygande löf och ett tort halmstrå (Job 8. 13: 25.) icke för en som tråk på
 jorden (Eyr. 8. 10: 10.) icke för en som är intet och väger mindre än intet (Gal.
 6: 3.) och ännu mindre känner han sig för en till likhet owardig, till döden för-
 tjent, till Tropp och själ förderwad, i grund och botten bortskänd, förtappad och för-
 dömd menniska, som aldrig borde se ljuset, såda dagen, eller få en smula af nå-
 den, om Gud skulle handla efter rätten; utan i sin förmåtenhet will han, att hans
 edst skall räknas för Guds och icke mennissors (Ap. 6. 12: 22.) I sin stolthet är
 han icke Lagens rättwise Utläggare, utan Lagens myndige Herre, ja Lagen sjelf;
 hans ord will han skola gälla på jorden, som de woro talade ifrån himmelen (Ps.
 73: 9.) När han är stolt, så will han, att alla skola kalla det en kostelig ting; när
 han gör öfwerwäld, så will han, att hwar man skall ropa: det är wäl gjordt
 (v. 6.) Ännu mera: en sådan Domare som orätt gör, han tar sig ett herrawälde
 öfwer mennissor, det han icke äger, alldeles som djefwulen försöker göra, ehuru
 han icke har större rätt dertill än satan numera hafwer; han binder tunga och odrä-
 geliga bördor tillsammans, och lägger Medborgarne på ararne, det är, han utskrifwer
 påbud och pålägger stadgar, som ofta äro öfwerflödigt betungande; hwar Medborga-
 re skall bära dessa bördor, eller ock belägger han dem med plikt; men sjelf will
 han icke röra wid bördan med sitt minsta finger (Math. 23: 4. Luc. 11: 16.), ut-
 an tror sig bewättigad att dagligen bryta hwad de andre skola dagligen hålla. Än-
 nu mera: en Domare som orätt gör, han brinner hwarken af Guds eller Mennisko-
 kärlek; ty såsom han icke det ringaste brinner af den förra, så kan han ju icke ha
 en quista i sig af den senare, och när så är, så är det lätt uträknadt, huru han skall
 sitta på sin Domstol, beklåda sitt Embete, behjerta sitt answar, hålla sina ransaknin-
 gar, och fälla sina Domar. Han skall ju då nödwändigt råta sig efter aktning,
 efter wänskap, efter tjenester, efter höghet, och efter långa armar; så att det
 är yppersta Domarefrågan i hans själ, när han ser någon komma för sin Dom-
 stol: hwad wärde och respekt har den menniskan i stora werlden? än hon min wän? kan
 hon göra mig några werliga tjenester tillbaka? har hon mycket anseende, yttre glans och
 sterstafwiggt namn? har hon något i listor och skap att gifwa mig igen, om jag gör hen-
 ne rätt? är hon på högsta ort mycket betydande och långarmad? Slikt frågar en Do-
 mare när han gör orätt under plene. Deremot wrider han en god del af Lagboken,
 blott för att så förtrycka en annan — en annan, som ej ser så respektabel ut för den
 granna och fräcka werlden; en annan, som ej gitter eller förmår göra Domaren
 någon återtjänst; en annan, som ej lyser hwarken af nåd eller förakt, hwarken af

namn eller utaz en annan, som hwarken har förmåga i pungen eller hjerta i kroppen till att gifwa någon syndig muta; en annan, som är ingen ting ägande, ingen ting wägande, och ganska kortarmad, den förtrefker den orätte Domaren, och det antingen för förut fattade fördomar om honom, eller ock derföre, att han förekommer hans stolta ögon så låg och förtrefelig, att han bör icke lidas, ej eller hans sak, hon ware sig så rättwis hon will; utan denne bör tagas af wägen, och **Barabas, en skålm, gifwas lös.** Annu en omständighet till: en Domare som orätt gör under solene, han regeras icke af Guds wänners uppriktighet och ärlighet, utan af Guds fienders illistighet och falskhet, han är lif den stygga Herren han tjennar, lömsk och inbunden, så att han håller god mine med begge parterne, tills han med sött och smekande tal fått locka ur den oskyldige och ärlige parten alla sanningena; sedan är han nog skåmlös, Gudlös och samwetslös, för att låta Partens uppriktighet blifwa Partens snara, blott för det den, i sin enfald, kanske råkat förse sig med ett obetydligt ord, som kunde få god förklaring; och så är oskuldens fall beredt, han får Dom och Utslag, men Utslaget står på skrifwar, och är fullt med konstler, ehuru det är skrifwet med klingande ord och skenagra lagkneper, samt uppspäckadt med några behändigt swängde aldenstund och emedan, på det att den enfaldige rättsförfanden ej skall förstå skalkstycket. **Si, sådan är den Domare, som icke håller Gud för sin tröst, utan förläter sig på sin myndighet, och är mächtig till att göra skada (Ps. 52: 9.)**

§. 10.

Här wänder jag mig, som Salomo säger i texten, och ser på Advokaterna. Hurudane äro de, när de orätt göra under solene? Ack jemmer! då äro de ett folk, som just låta lega sig till synd, hafwa jält sig till att göra ondt, och låta betala sig för att kränka en synbar rättwisa. De hafwa aldrig ögat fästadt på en rätt och ren sak, utan luta merendels åt den sidan som största arswodet wäger, wrida lagbol och rättwisa grufweligen, att det och det Kapitlet af den och den Balken må kunna intwingas i deras förefats, och tjena i deras kram, antingen det hörer dit eller icke, och söka med mycken Konst utsticka ögonen på en upplyst och rätträdig Domare; men hwad orätträdiga Domare angår, så ligga de inne med dem, hålla ett med dem, och dela med dem sitt syndiga arswode. Så de någon rätt sak om händer, som är så klar och tydlig, att rättwisan deraf faller hwar man i

ögonen, så får hon icke vara tydlig i fred, utan desse lagvrångare och mennissosugare göra henne just med slit traslig, swår och långsam, för att desto bättre kunna få mjölka sakägaren; och på slutet blir den omtvistade saken en orättfärdig lön, ett byte, som går till delnings mellan Advokaten, Domaren, och Rättens betjen-ter, ungefär som det gick med Frelsarens kläder, af hwilka de gjorde fyra, en del hwarjoni krigsknekt och fjortelen med (Joh. 19: 23.) Så win-lägga de sig om, huru den ene skall bedraga den andre och dem tyckes illa vara, att de icke kunnat göra wärre (Jer. 9: 5.)

§. II.

Näst Advokaterna mötes min uppmärksamhet af Parterne, Kårande eller Swa-rande Parten, som wid werldsliga Domstolar råkas; hurudana äro de, när de orätt göra under solene? Åh! hvem hinner afwåla dem i all deras hemskhet? här söles icke Domstolar af högsta nödpåträngande behof. Här will ingen följa Christi sagmodiga sinne, och förlåta hwarandron, om någon hafwer något klagomål emot den andra (Col. 3: 13.), utan för Domstol skall han, och utmånglas af en sugande process. Tiden är gublös och bortskänd; alla wilja les-wå det wällustigaste som ske kan, och detta kräfwer förmögenhet och stora penning-getillgångar. Samwetet sofwer och har ingen känsla af Gud; hwad skall det då ha af Nästan? huru skall nu en sådan sofwande själ åtkomma penningar? Jo ty?; hon känner en treswen Medborgare, som blifwit henne skylldig, och eke ockat be-tala, fast han annars är arbetsam Man; han borde kunna stonas, ty Kåranden är förmögen; och borde stonas ty Swaranden är fattig; men här är ingen förskoning; han får gäldenären i halsen, drar honom och säger: betala thet thu äst skyl-dig (Math. 18: 29.) lika godt om du derigenom aldrig kommer på fötter mer. Jag lånsa wig en daler; nu skall det kosta dig en plåt genom: din Egendoms utmärning och försälning. Den andre är färdig att falla till sin mans fötter, bedja honom och säga: haf tålmod med mig, jag will allt betala dig; men han will icke (v. 29 30.) Rättegång skall här bli af, och nu sparas inga pennin-gar att köpa Domares och Advokaters sala, men dyra konstler, stref och lagwridning-gar. Achab skall ha Naboths wingård, det koste hwad det will (1 K. 21.) En af Parterne måste winna, och det blir gerna den mågrige, den förmögne, den illistig-ge, den mest samwetslöse, den djerfwe, och högst uppsatte, som merendels är orätt-färdiga Domares och Advokaters wån, och har nu den till sin wålfärd angripna

parten ömt samwete, så ser man utan möda, att han är så mycket före af dese utswar uppslukad. Så äro presjade Samfundslennmar gerna slagtfår. Deras Herrar slagta dem, och hålla det för ingen synd; sälja dem, och säga: lofwad ware Herren, jag är nu rik (Zach. 11: 4, 5.)

§. 12.

Än Wittnena då? hurudane äro de? när de orätt göra wid werldsliga Domstolar? Jag gitter knappt nämna dem, ty hwem kan beskriwa den förbannelse som drabbar dem, om de för sutor och erkänstor bortswärja sina själar i helswetes gap och djefwulens samn? Jag will ändå säga, det wore någon lycka för dem i all deras olycka, om de göra detta af ren dumbet; men wet du hwad Gud och hans heliga Evangelium är för slag; wet du, att Evangelium är den lära, som talas om, att en Frelfare blifwit född, försåstad och dödad för dig: och du likwål swärjer falskt wid detta Evangelium; så är det wist att ditt hjerta hårdnar som demanten, och det är icke mycken skillnad emellan dig och en djefwul, när du slutar den förestafwade eden: ty djeflarne hafwa ingen del i Evangelium, och den delen du hade, den förtter du från dig. Wet du hwad Guds hjelp till Lif och Sjal är? att du kan bryta halften af dig, när som helst, om icke Gud hjälper dig till ditt lif, och få en förlorad själ i ewighet, om icke Gud hjälper dig till din själ; wet du sådant, och du likwål lägger detta amen till en wittneslögn: så sant mig Gud hjelpe till Lif och Sjal; så läre, hwar will du sedan taga wägen med Lif och Sjal? du har ju sålt dem wid en Domstol, lagt fingrarne på boken, och bedt att du skall få bli af med all hjelp till dem, om du icke talar sanning. Uck! hwar fins så riker man, som dem igenlösa kan (Sw. Ps. B. No 270: 5.)

§. 13.

Sist wänder sig min granskning åt de öfrige Embetsmän på en ort, hwars syftla ålägger dem att till werldsliga lagarnes näpft befordra dem, som emot lagarne bryta, de måge sedan heta Fiskaler eller bestrida något dyligt embete; hurudane äro de, när de orätt göra under solene? Jo, då handhafwa de icke ordningar, eller förekomma oordningar längre, än de se sig kunna ernå en stor beslags-andel; det är således icke för det allmänna bästa, icke för att hindra det försång som nåringarne lida af lagbrytarne och obehörige personer, som sika ifra; ty sker brottet af perso-

ner, hwilka inga penningar hafwa att böta med, hwaraf han som gör beslag kunna få fylla sin haluga pung, så få sådane brott påsera, efter slika brottslige skola då böta med kroppen, hwaraf ingen fördel gifwes; så wida de icke af allt för flora bewis tvingas till embets-åtal, hwarifrån de likwål genom syndiga Domares medhåll kunna swinga sig lösa; men är den brottslige rik, och äger penningar att muta med, då mister en syndig Giffals öga sin syn, och den samwetslöse wåldswerkaren och obehörige ledamoten får då opåtalt göra det som lärer till andras skada och förfång, och stuligen kånhända till wåringens fulla obestånd: twertom den Medborgare, som gör rätt, och aldrig haft uppsåt att skada, utan söker endast ärligen komma igenom, och göra som man säger, rätt för sig, samt alltså tycker sig icke behöfwa, ej eller för ömt samwete skull, kan gifwa en frätare någon muta, den, han förföljes, hans oskyldigaste görande och låtande angripes, framställes, och är det inset brott, så göres det till brott genom wridningar och lagförtydningar, ja, kånhända genom falska wittnen, eller, till det minsta genom fördunklande af de stycken i wittnens utsagor, som skulle freda den oskyldige; hwaraf beklagligen händer, att då man som alldrånärmaast leswer efter lag och påbudna författningar, så blifwer man genom förordningarnes förtydning och elaka tillempling som snarast brottslig; helst som orättfärdiga Domare göra orättwisa Giffaler hyllest; ty man kan tänka, han skall och leswa, heter det, och således will det så i hast synas, som den armas wålfärd skulle stå i slika Domares och Uppsyningsmåns händer; men det synes blott så, ty när tid kommer, så sönderbryter Gud alla menniskoslägtets plågoris, och lägger dem på eiden. (Vide Frankrike.)

§. 14.

Se här är deras korta mälning som orätt göra wid werldsliga domstolar; till alla dessa ropar jag än i dag ett starkt wäckningsrop, och det lyder så: Herren säger: jag märker det wål. Säg icke: Menniskorna äro dumma, de märka det icke; det är wål orätt, men jag skall öfwerstryka det med så behagliga färger, att det skall se ut som rätt; säg icke: de flesta gångarna gör jag som jag tycker, men då och då skall jag likwål göra rätt, så blir jag ändå wål trodd af några, fast jag är illa trodd af andra. Säg icke så: ty Herren säger, jag märker det wål; kan wål vara att anläggningen kan vara försigtig, att Hofrätten ej märker det; kan wål vara, att Majestätet ej märker det; men så märkes det likwålwid den store Rätten öfwer alla rätter,

och wid den store domstolen öfwer alla domstolar; Herren säger, jag märker det wäl. Herren märker det; han märker hwar enda muta, som i lördom tages, hwarenda arglistig öfwerenskommelse, som i tyshet träffas, hwarenda lausförklaring, som på skruswar sättes, hwarenda dom, som af orättwisa teknas; Herren säger: jag märker det wäl, när domarne sätta sig på sina säten, utan afsvarlig bön till mig, som sitter på stolen, deras Gud och Lammet. Ack! hwad wilja dessa göra i dödsens stund, när deras orättwisa domar, deras falska protokoller, deras konstlade förklaringar, deras inwicklade utslag, deras gemena lögnar, deras fina swepstref, deras anläggningar emot offulden, deras medhållande med odrygden, deras wrånghet mot de ringare, deras otidiga krypande för de högre, när allt detta, när allt detta kommer för dem som helstvetes spöken, wittnar emot dem med döwande röster, och faller på dem som tyngsta berg, ja trycker ned dem djupare än i graswen, ända ned i selswa afgrunden? ack! då blir detta ett qwäfwande wäckningsrop: Herren säger: jag märker det wäl.

§. 15.

Men nu samma rop till dem som orätt lida wid werldsliga Domstolar. Der öfwer något i

Sednare Predikodelen.

1:0 Hwad kan det wara för några, som så lida orätt wid werldsliga Domstolar? 2:0 Och så wäckningsropet till dem. — Hwad kan det wara för några, som lida orätt wid werldsliga Domstolar? Salomo säg på sin tid så många, som orätt ledo, så att han kallar dem i texten alla: Jag wände mig och säg på alla dem som orätt lida under solene, säger han: jag kan wäl tänka att trehaka underfätare, som ingen rätt fingo wid Rikets Domstolar, måtte helt högt ha kommit in med sina klagomål till Salomos hof, och de måtte wäl då ha gråtit inför Konungens ögon, och jemrat sig att de tingen tröstare hade. Sådant säg Salomo då, och sådant får man se ännu. Det är åtminstone wißt, att här är en allmän jemmer, en allmän nöd, ett allmänt suckande, en allmän armod i landet? Här sitter en fattig enkla; der sitter ett wärnlöst, ett fader- och moderlöst Barn, här klagar en öförrättad dagswerkarman, der suckar en annan pressad medborgare, här qwider

en förolempad handwerksman, der jemrar sig en hårdt handterad man. Många af dessa klaga att de hafwa lidit orätt under solene. De gråta, säger Salomo; de gråta så att ljudet af deras tårar och blödighet höres upp i himmelen; de gråta så att det gäller i Guds öron; de gråta så att det går igenom skynne; de gråta så att det kunde bryta bergshällarna; men det kan icke bryta de orättwise hjertan. Förakta icke dessa tårar, ty de flyta wäl neder åt kindbenet, men de ropa uppåt öfwer honom, som dem utträngt hafwer. Alla dessa tårar äro högt ansedde i himmelen; de locka ner wreden; de mana ut straffdomar; de draga swärdet ur Guds sida; de nederkalla förbannelse öfwer wårt land; de äro högröstade på sin ort, fast de äro lågröstade på wår ort; jag will icke wara Domare, jag will icke wara Wittne, jag will icke wara Rikskammar, jag will icke wara Swarande när dessa tårar låra, när de komma ihop, och ropa i dödsens stund. O! då taga de målet ifrån den orättwise Domaren, ifrån den hårde Advokaten, ifrån den omilde Parten, ifrån det köpta Wittnet, så att de icke orka fram med en enda bön. Skall nu ingen förswara dem, som orätt lida under solene? Skall ingen advocera för dem? Skola alla få förtrycktas dom? Skall ingen tala för de tryckta medborgare? Skola himmel och jord tiga? Skola alla Herrans prester tiga? Skall de onde göra illa, sig inbilla, att det aldrig skall bli dömdt? Nej, i Jesu namn, jag tager min själ i mina händer; här står jag på min wakt; stiger på mitt fäste. Jag går min Herres ärende i dag, och det bör jag gå troget, och denna Herren har befällt mig, att jag skall tala trösteliga med dem, som lida orätt under solene, att jag skall taga handklädet, och astorka deras tårar, och att jag skall säga dem detta ordet i Frelserens namn: warer tröste, käre själar, Herren säger: jag märker det wäl. Om ingen Domare wille se er nød, så är här en Domare i himmelen, han ser henne, och han tager inga mutor, och han förblindas ej af gifwor. Om ingen Advokat wille tala för ert bästa, så är här en Advokat i himmelen, som manar godt, när de andre mana ondt, han talar med Er, när de andre tala mot er. Om inga wittnen wisja wittna sanning i er goda sak, så är här ett wittne i himmelen, och den Er känner, bor i högden. Om ingen Kärande wille wisja något medlidande mot er, utan kasta er genast i fångelse, ehuru mycket I bedjen: haf tålmod med mig! så är här en Frelzare i himmelens kosta samma orden på honom, så warlkunnar han sig öfwer er och låter er lösa, och gifwer er till det I ären skyldige (Matth. 18: 27.) Herren säger, jag märker det wäl. Menen I att jag ej ser, säger han, när Domaren fördommer er, när Advokaterna tala mot er, när Wittnena wittna mot er, när Uppshningsmännen quäf-

wa ned er; när de myndige i landena slå hudena af er, och köttet från edra ben? Jo, Herren säger: jag märker det wäl; jag märker edra suckningar, och jag skall höra dan, jag märker edra tårar, och jag skall räknä dem, jag märker ert förtryck, och jag skall upplysta er. Och ären I mina barn, stån I wid mitt kors, sen ni uppå min nöd, tigger I om mitt blod, och gören I hwad jag bjuder er, så, när intet annat tager, skall jag taga er från jorden, när I icke sån wara på jorden, så skolen I få wara hos mig i himmelen.

S l u t.

Till slut något wäckelseord till Er i Domare på jorden, som borden wara Gudar, och allesammans den Högstes barn; I som borden i rättwisa likna den rättwisaste, i mildhet likna den mildaste, i menniskofärlig likna den menniskofärligaste Guden och Frelseren; I som borden hjälpa de förtryckta liksom han, wårda de wämlösa liksom han, höra de suckande liksom han, torka tårarne af de gråtande liksom han! I Advokater, som inför Domstol åtagen er utförandet af en annans sak; I som borden representera förespråkaren på högra handen, hwilken talar med och icke mot, godt och icke ondt, om nåd och icke om rätt, om wälsignelse och icke om förbannelse för sin köpta slägt! I Partier, som borden skona och förlåta, som borden tåla och fördraga, som borden ömna och estergifwa, som borden upplysta och icke nedtrycka, som borden gifwa fördrag, och icke ropa på högsta rätt, när er nästa har brutit er något emot! I Wittnen, som borden tala sanning, om sanning skulle kosta er allas förakt, somligas ogunst, de argas wränghet, ja, om det skulle kosta er hwar möbel i huset, och hwar klädråd på kroppen! I Fiskaler och Uppsyningsmän, som borde tälta ondskan; om hon än wore förgylld, men hjälpa den förtryckte, om han än intet annat har att ge er igen än innerliga tacksägeller och hjerteliga förböner; hören allesammans: jag märker det wäl; säke ären I, om I törens låta den himmelske Konungen bese och granska alla edra handlingar: men hafwen I inwertes ett annat Wittne, så är här ingen hjelp i tiden, och ingen hjelp i ewigheten på annan wäg än bättringswägen, men på den wägen är här hjelp; will Domaren falla Domaren öfwer lefwande och döda till fötterna; will Advokaten bedja store talemannen i himmelen om ett godt ord hos fadren; will den hårda parten gifwa köp, lägga sig wid nådathronen, och bedja Mannen, som på thronen sitter, förskjut ej

ej mig, min Gud, haf mig förskönad; will det bortswurna wittnet be för sig om hjelp hos Gud och hans heliga Evangelium, så är här ännu nåd, fast han så gråseligen förtrampat testamentets blod; will den orättfärdige Uppsyningsmannen tråda i skrifstolen wid Frelfarens fötter, och se Guds lamn i händerna efter barmhertighet, så är här hjelp: men på ingen annan wäg; ty Konungen på thronen, Domaren på domstolen, Presten på predikstolen, de hafwa samma salighetswäg som mördaren på galgeplatsen. Wi hafwa ej annan tillflykt, till nåden måste wi falla. Emellertid så blir det derwid. Herren säger: jag märker det wäl; och det får du wäl se en gång, då böckerna warda upplåne, om de döda dömda efter som skrifwet står i böckerna. Amen.
